

УДК 336.6:658.152

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА РЕМОНТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Очеретько Л.М. к.е.н.
Шубіна Н.С.

Запорізький національний технічний університет

У статті розглянуто питання про особливості обліку витрат на ремонт основних засобів, практичні та методичні проблема. Також виявлено деякі недоліки, на підставі яких розроблено та запропоновано заходи з удосконалення обліку витрат на ремонт основних засобів, з підвищення його точності та достовірності.

Ключові слова: ремонт, амортизація основних засобів, субрахунок, капітальні вкладення, виробництво, знос.

In the article on the features of the cost of repair of fixed assets, practical and methodological problem. Also revealed some shortcomings on which developed and proposed measures for improvement of the cost of repair of fixed assets to improve its accuracy and reliability.

Keywords: repair, depreciation of fixed assets, sub-capital investment, production, demolition.

Актуальність проблеми. Експлуатація основних засобів - це складний і трудомісткий процес. В процесі експлуатації основні засоби зношуються, зменшується ефективність їх використання, тому підприємству необхідно постійно витрачати грошові кошти для відновлення працездатності або поліпшення основних засобів з ціллю збільшення майбутніх економічних вигод.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. У нормативно-законодавчій базі України, в літературних джерелах з бухгалтерського обліку цим питанням приділено недостатньо уваги. Окремим питанням теорії, методики та організації обліку витрат на ремонт основних засобів та їх амортизації приділялась увага у працях: Чумаченка М., Громова В., Ткаченка Н.М., Шера І.Ф., Рудановського О.П., Кужельного М.В., Жданова А.І., Покропивного С.Ф., Бабича В.В., Бандурки О.М., Саженьця С., Голова С., Палія В. та інших авторів, які започаткували теоретичне обґрунтування і подальшу розробку даної проблеми. Ці роботи є значним

внеском у розвиток економіки.

Метою роботи є подальше удосконалення обліку відрахувань на ремонт основних засобів для забезпечення раціонального та ефективного управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Ремонтні роботи виділилися в окрему галузь суспільного виробництва і відрізнялись від інших робіт тим, що в процесі експлуатації відбувається відновлення або заміна окремих елементів об'єкта. Ремонт основним засобам потрібен для того, щоб підтримувати їх у робочому стані а також, щоб зменшити їх знос [5].

Для правильного ведення обліку бухгалтерові потрібно не просто з'ясувати, яка саме операція відбулася з основними засобами але й вникнути в її суть. Бухгалтерський облік витрат, пов'язаних з ремонтом і поліпшенням об'єктів основних засобів, врегульовано п. 14 та п. 15 П(С)БО 7 «Основні засоби» та розділом шостим Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджених наказом МФУ від 30.09.2003р. № 561 [4].

Розподіл та відображення в бухгалтерському обліку витрат на поліпшення ремонт основних засобів згідно з П(С)БО 7 здійснюється за такими напрямками:

а) витрати, пов'язані з **поліпшенням** об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що приводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта основних засобів.

Перелік робіт, що приводять до збільшення очікуваних майбутніх вигід від об'єкта основних засобів, наведено у п. 31 Методичних рекомендацій № 561.

Такі витрати повинні акумулюватися за дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції» на окремих субрахунках, а по закінченні всіх робіт списуватися з кредиту рахунку 15 у дебет рахунку 10 «Основні засоби» відповідно до кожного об'єкту, що підлягав поліпшенню;

б) витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування, **ремонту** тощо) та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигід від його використання (п. 32 Методичних рекомендацій № 561).

У бухгалтерському обліку витрати на ремонт відображаються за дебетом рахунку 23 «Виробництво», або рахунків класу 8 «Витрати за елементами» та класу 9 «Витрати діяльності» [3].

Керівник підприємства приймає рішення про те, чи витрати на ремонт основних засобів призведуть до зростання майбутніх економічних вигод або спрямовані на підтримання об'єкта в робочому стані. Також при цьому враховують результати аналізу ситуації й суттєвість витрат. Як правило, такі рішення оформлюють наказом або розпорядженням. Дані про змінені техніко-економічні характеристики об'єкта в результаті його поліпшення (вартість, потужність, площа тощо) заносять до техпаспортів, інвентарних карток або інших реєстрів аналітичного обліку об'єктів основних засобів [5].

Для того, щоб вірно ідентифікувати операцію іноді необхідно навіть звернутися за допомогою до технічних фахівців підприємства, таких як інженери, механіки, техніки. Також щоб правильно відобразити в бухгалтерському обліку операції пов'язані з ремонтом основних засобів знадобляться документи, які оформляє виконавець ремонтних робіт (підрядник), експлуатаційна та сервісна документація на об'єкти. Тобто всі документи, що містять ту чи іншу інформацію про суть операції, характер і направленість витрат [5].

Основним ідентифікатором віднесення витрат є збільшення майбутньої економічної вигоди від подальшого використання основних засобів. Але з метою чіткої ідентифікації ремонтних робіт основних засобів по ступеню їх впливу на майбутню економічну вигоду від використання об'єкту основних засобів доцільно видати розпорядчий документ, згідно з яким чітко розмежувати всі види витрат. Також відповідним посадовим особам служб головного механіка та головного енергетика необхідно на первинних документах ставити помітку з визначенням виду ремонту („поточний ремонт”, „капітальний” та ін.).

З метою ідентифікації вказаних витрат доцільно їх акумулювати на окремому субрахунку, що дозволить контролювати та аналізувати ці витрати на основі бухгалтерського обліку [7].

Оскільки основні засоби використовуються тривалий час, поступово зношуються, виходять з ладу, то підприємству необхідна інформація про те, на яку суму очікується оновлення основних засобів. Рахунок

бухгалтерського обліку 131 «Знос основних засобів» такої інформації не дає, бо сума нарахованого зносу змінюється під впливом операцій з відображення реалізації, списання непридатних для експлуатації, дооцінки, уцінки основних засобів. Сучасна методика відображення в обліку не передбачає її накопичення, а отже, і не виникає потреби у цільовому спрямуванні – відновленні основних фондів [6].

Така інформація може бути одержана за допомогою формування окремого субрахунку 475 «Забезпечення відновлення основних засобів». В бухгалтерському обліку це буде відображатися так : кредит субрахунку 475 «Забезпечення відновлення основних засобів», а по дебету один із витратних рахунків 23, 91, 92, 93 або 94.

Отже, якщо підприємство прийме рішення придбати чи відремонтувати будь-який основний засіб, то це не буде пов'язано з періодичним нарахуванням зносу в бухгалтерському обліку. Джерело фінансування поточних інвестицій вибирає керівництво підприємства в процесі планування капітальних вкладень. Таким джерелом може бути реальний грошовий резерв, який буде створений на спеціальному рахунку в банку. Так як амортизаційні відрахування, які можуть обліковуватися на субрахунку 475 «Забезпечення відновлення основних засобів» не має реального грошового забезпечення, а тільки показує суму, на яку можна оновити основні засоби. Якщо в підприємства багато важливих основних засобів і поломка деяких з них зупинить процес виробництва, то такий реальний грошовий резерв просто необхідний даному підприємству.

Висновки. На сучасному етапі більшість підприємств України відійшло від системи планово-попереджувального ремонту, що негативно вплинуло на утримання та використання основних засобів. А тому в цьому напрямку необхідно поліпшувати систему обліку витрат на поліпшення основних засобів, яка б дозволяла приймати ефективні управлінські рішення та попереджувати нераціональні витрати.

В Україні спостерігається тенденція до нарощення застарілих основних засобів. І чим більше застарілих основних засобів буде на підприємстві, тим більше коштів потрібно буде витратити на їх ремонт. Для уникнення такої ситуації підприємству необхідні додаткові джерела фінансування, за допомогою яких воно буде ремонтувати, оновлювати та модернізувати основні засоби. Таке джерело підприємство може одер-

жати за рахунок формування амортизаційного фонду на субрахунку 475 «Забезпечення відновлення основних засобів». Однак, без реального акумулювання конкретної суми коштів та створення грошового резерву не існує реальної можливості використання цільового фонду фінансування відтворення основних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств», 28.12.1994р., №334/94-ВР, із змінами і доповненнями. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/](http://zakon.rada.gov.ua/).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» із змінами та доповненнями, внесеними Міністерством фінансів України від 30.11.2000 р. № 304, від 25 листопада 2002 р. № 989 // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 12. – С. 33-36.
3. Наказ Міністерства фінансів України „Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів” № 561 від 30.09.2003. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/](http://zakon.rada.gov.ua/).
4. Войтенко Т. Усе про облік основних засобів (фондів) / Войтенко Т., Піроженко О., Маханько О. – Х.: Фактор, 2007. – 260 с.
5. Ремонт, реконструкція, переоснащення основних засобів та валові витрати. [http:// consultant.parus.ua/_advice_view.asp?mx=05RLV8e228c3058901f349fe86ca9820f4828](http://consultant.parus.ua/_advice_view.asp?mx=05RLV8e228c3058901f349fe86ca9820f4828)
6. Бухгалтерские проводки. [Електронний ресурс] //Облік основних засобів/ Режим доступу: http://www.1c-com.com.ua/news/buhgalter/2009/07/03/buhgalterskie_provod_52.html
7. Кучірка М.В. Фінансовий і податковий облік витрат на ремонт основних засобів. [Електронний ресурс] // Облік і аудит: Збірник статей / Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_2/statti/17.htm